

"ดร.กมล" แห่ง 3 ทรिक สถานศึกษา เตรียมพร้อม "เปิดภาคเรียน"

นำเสนอเมื่อ : 29 ต.ค. 2564

“เปิดภาคเรียน” 1 พฤศจิกายน นี้ ค่อนข้างแน่นอน ล่าสุด ดร.กมล รอดคล้าย อดีตเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน(อดีตเลขาธิการกพฐ.)ในฐานะที่ปรึกษารัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ(ดร.กนกวรรณ วิลาวัลย์) ฉายภาพการเรียนช่วงโควิดและการเตรียมพร้อมรับปีต่อม2 ผ่านบทความในหัวข้อ "เตรียมพร้อมเปิดภาคเรียน : ดร.กมล รอดคล้าย" เอาไว้อย่างน่าสนใจ

เตรียมพร้อมเปิดภาคเรียน : ดร.กมล รอดคล้าย

วันที่ 1 พฤศจิกายน เป็นหมุดหมายสำคัญอีกวันหนึ่งของประเทศ ในการเปิดภาคเรียนที่ 2 ประจำปีการศึกษา 2564 ในความเป็นจริงการเปิดภาคเรียนได้ดำเนินการมาแล้วในภาคเรียนที่ 1 หากแต่รูปแบบการจัดการเรียนการสอน เน้นไปที่การเรียน ผ่านระบบ online หรืออาจมีวิธีการอื่นประกอบบ้าง

เช่น on hand ครูนำเอกสารไปส่งให้กับผู้เรียนที่บ้าน on demand สำหรับนักเรียนที่มีความพร้อม เปิดคอมพิวเตอร์ศึกษาหาความรู้ด้วยตนเอง on air เรียนจากโทรทัศน์ แต่ในขณะเดียวกันภาพโดยรวมส่วนใหญ่เป็นการจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ผ่านเครื่องมือสื่อสาร และแอปพลิเคชันต่าง ๆ เช่น Google classroom / Zoom /Microsoft Team เป็นต้น

ปัญหาสำคัญคือการเรียนในระบบดังกล่าวสามารถให้ความรู้กับผู้เรียนได้เฉพาะส่วนที่เป็นความรู้เชิงวิชาการ หรือพุทธิศึกษาในขณะที่จริยศึกษา หัตถศึกษา หรือพลศึกษา ไม่มีโอกาสได้พัฒนาให้กับผู้เรียนเลย หรือหากเอาแนวคิดของ เพียเจต (Jean Piaget) มาเป็นตัวกำหนด ยิ่งตระหนักว่าการพัฒนาเด็กปัญญาเท่านั้นที่ได้รับการดูแล

หากในส่วนของการพัฒนาการด้านร่างกาย ด้านอารมณ์ และด้านสังคม กลับได้รับการพัฒนาน้อยมาก จนเป็นที่มาของความตระหนักในสังคมว่า อาจเป็นความถดถอยด้านคุณภาพทางการศึกษาของประเทศ

ในต่างประเทศ เกือบทุกประเทศก็ใช้ระบบการเรียนการสอนแบบเดียวกับในประเทศไทย เพียงแต่มีความต่างตามสถานการณ์และแนวคิดในการจัดการศึกษา อาทิ ประเทศจีนใช้ระบบการเรียนการสอนแบบออนไลน์

แต่มีกิจกรรมสำคัญที่ต้องทำร่วมกันเช่น ร้องเพลงชาติผ่านระบบออนไลน์ทุกเช้า มีชั่วโมงสำหรับให้ผู้บริหารการศึกษาของประเทศหรือ ครูใหญ่กล่าวปราศรัย หรือประชุมชี้แจงครู และนักเรียนเป็นระยะ โดยไม่ปล่อยให้เพียงแคครูประจำชั้นหรือครูประจำวิชาสอนนักเรียนเพียงฝ่ายเดียว

ประเทศสิงคโปร์ใช้ระบบการเรียนรู้แบบ HBO หรือ Home Based Learning คือส่งนักเรียนมาเรียนชั้นละวัน เช่น ป.1 เรียนวันจันทร์ ป.2 เรียนวันอังคาร เป็นต้น

อังกฤษ ญี่ปุ่น รวมทั้งประเทศในยุโรป อเมริกา หลายๆประเทศมีรูปแบบที่แตกต่างกัน แต่สิ่งที่เหมือนกัน คือพยายามหาวิธีให้นักเรียนได้กลับมาเรียนที่โรงเรียน โดยต้องให้ผู้เรียนปลอดภัย และมีความสุข

สำหรับประเทศไทย ถึงเวลาที่เด็กจะต้องไปเรียนที่โรงเรียน on-site เพื่อให้เด็กได้มีโอกาสรับการพัฒนาในทุกด้าน แม้ในภาคเรียนที่ 1 จะมีโรงเรียนจำนวนมากสามารถเปิดเรียนแบบออนไลน์ได้ แต่ก็เฉพาะในต่างจังหวัด พื้นที่ทางไกลปลอดภัย

หรือเป็นโรงเรียนขนาดเล็กนักเรียน 60 คน หรือไม่เกิน 120 คน เป็นโรงเรียนที่มีพื้นที่กว้างขวาง แต่เมื่อจำเป็นต้องอยู่ในมาตรการการป้องกันของ ศบค. จังหวัด เมื่อสรุปเป็นภาพรวมของประเทศก็อาจกล่าวได้ว่าแทบทั้งหมด เป็นการเรียนแบบออนไลน์นั่นเอง

การเตรียมการเปิดภาคเรียน ในภาคเรียนที่ 2 ของปีการศึกษานี้ ได้กำหนดวันที่ 1 พฤศจิกายนเป็นวัน "เปิดภาคเรียน" พร้อมกันทั้งประเทศ แต่ก็ไม่ได้เป็นกรณีบังคับ เพราะมีหลายโรงเรียน เช่น โรงเรียนนานาชาติ โรงเรียนที่มีลักษณะเฉพาะบางประเภท โรงเรียนประจำ โรงเรียนเด็กพิการ บางแห่ง ได้เปิดเรียนไปล่วงหน้าแล้ว หรือโรงเรียนสาธิตของมหาวิทยาลัย

รวมทั้งโรงเรียนบางสังกัด อาจเปิดภาคเรียนภายหลัง ตามกำหนดเวลาเปิดปิดเทอมที่แตกต่างกันออกไป แต่เมื่อกล่าวโดยรวมโรงเรียนส่วนใหญ่ก็จะใช้วันที่ 1 พฤศจิกายนเป็นวันเปิดเรียนแบบ on-site พร้อม ๆ กัน เมื่อกำหนดไว้เช่นนี้ สิ่งที่จะต้องดำเนินการโดยกระทรวงศึกษาธิการ และหน่วยงานทางการศึกษา รวมทั้งสถานศึกษาทั่วประเทศ จึงต้องมีทิศทางที่เป็นไปในแนวเดียวกัน ต้องมีการจัดทำคู่มือกำหนดวิธีดำเนินการไว้ โดยแบ่งออกเป็นสามส่วน คือ

1. การเตรียมการในช่วงก่อนเปิดภาคเรียน ซึ่งเน้นไปที่ การสร้างความปลอดภัยให้กับเด็ก อาทิโรงเรียนต้องมีการประเมินตนเองแบบเช็คลิสต์ ตามระบบ Sandbox Safety zone in School ประมาณ 20 ถึง 30 ข้อ

เช่น การฉีดวัคซีนของนักเรียน ซึ่งศร. กำหนดเป้าหมายไว้ว่าต้องเกิน 80 % การฉีดวัคซีนครูและบุคลากรกำหนดไว้ที่ 100% ความพร้อมด้านอาคารสถานที่ การทำความสะอาดบริเวณห้องเรียน ห้องอาหาร สนามเด็กเล่น และการบริการต่าง ๆ เช่นการสุ่มตรวจวัดด้วย ATK ช่วงเปิดเรียน การจัดเตรียมตารางเรียนที่สามารถสร้างระยะห่างให้เกิดขึ้นกับเด็ก การติดตามสภาพการระบาดในชุมชนรอบโรงเรียน รวมทั้งการขอให้ ศบค.จังหวัด เข้ามาตรวจสอบ รับรอง และอนุญาต การเปิดเรียน

สิ่งที่ทุกฝ่ายต้องตระหนักคือต้องช่วยกันคิด ช่วยกันทำ / ครูช่วยกันเตรียมโรงเรียนให้ปลอดภัย เตรียมจัดการเรียนการสอนให้มีคุณภาพ ต้องไปฉีดวัคซีนป้องกันให้ครบถ้วน / ผู้ปกครองก็ต้องพาตัวเองและลูกหลานไปฉีดวัคซีนให้ได้มากที่สุดแถมยังมีเหตุจำเป็นจริง ๆ / ชุมชน สังคมรอบข้าง ผู้ที่อยู่ในพื้นที่ก็ต้องช่วยทำให้จังหวัดปลอดภัย พนจากสถานการณ์แพร่ระบาด

2. การจัดการเรียนการสอนตั้งแต่นี้ไป จะต้องเน้นความปลอดภัยของผู้เรียนเป็นสำคัญ

แต่ก็ต้องให้เด็กได้รับความรู้มากที่สุด การมาเรียนพร้อมกันทั้งโรงเรียนน่าจะเป็นเรื่องที่ทำไต่ยาก อาจต้องมีการสลับเวลาเรียนสลับชั้นเรียน แบ่งเด็กออกเป็นกลุ่มเล็ก ๆ ใช้วิธีเรียนหลายอย่างประกอบกัน

เช่นเรียนออนไลน์ในส่วนของเนื้อหาวิชาการ มาโรงเรียนเพียงบางวันเพื่อพบครูและเพื่อน ทำแบบฝึกหัดหรือกิจกรรมร่วมกัน มีการจัดค่าย เสาร์- อาทิตย์ เรียนว่ายน้ำ กีฬา ดนตรี กิจกรรมเสริมหลักสูตร เพื่อให้เด็กได้มีสัมพันธ์กับผู้อื่นในสังคม อาชีวศึกษา อาจต้องใช้ระบบ เรียนเป็นโมดูล หรือ บล็อกคอร์ส เรียนเป็นกลุ่ม กลุ่มแรกเรียนหนึ่งเดือน จบหนึ่งวิชา จากนั้นกลุ่มที่สองก็มาเรียนต่อ เพื่อไม่ให้จำนวนผู้เรียนแออัดจนเกินไป

ระดับมหาวิทยาลัยเน้นเรียนเนื้อหาจากระบบออนไลน์ และมาเรียนที่สถาบันเฉพาะในส่วนของการปฏิบัติการ การเข้าห้อง Lab ฝึกปฏิบัติ การทำกิจกรรมกลุ่ม การฝึกงาน การจัดการเรียนการสอนเหล่านี้ ต้องเน้นบูรณาการ มีรูปแบบที่หลากหลาย

และมุ่งให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาครบถ้วนในทุกด้าน ครูทุกคนมีความสามารถในการปรับตัวมาใช้ระบบออนไลน์อยู่แล้วในภาคเรียนที่ 1 หรือในปีที่ผ่านมา ซึ่งก็ทำได้ดีมาก เมื่อจะปรับระบบการเรียนการสอนอีกครั้งหนึ่งให้มีความหลากหลาย และบูรณาการ ก็เชื่อว่าจะไม่เกินความสามารถของครูไทย

3. การเตรียมแผนเผชิญเหตุ กรณีเกิดปัญหาขึ้นในโรงเรียน เช่น มีนักเรียนติดโควิดในบางชั้น บางระดับ หรือชุมชนรอบข้าง มีผู้ติดโควิดจำนวนมากหรือในบางกรณีครอบครัวของนักเรียนติดโควิด หรือนักเรียนติดโควิดจากโรงเรียนแล้วนำไปติดคนในครอบครัว การติดโควิดจากการนั่งรถนักเรียนหรือติดจากชุมชน แล้วส่งผลกระทบต่อโรงเรียน

จำเป็นต้องมีการประเมินร่วมกันระหว่างสถานศึกษา หน่วยงานสาธารณสุขและทีม ศบค.จังหวัดในการกำหนดทิศทางหรือการแก้ปัญหาพร้อมกัน จึงไม่ต้องแปลกใจหรือกังวลใจ หากจะมีโรงเรียนเปิดแล้ว และต้องปิด แล้วเปิดใหม่ สลับกันไปเป็นระยะ ถือได้ว่าเป็นความจำเป็นที่ต้องบริหารตามสถานการณ์

ท้ายที่สุดการจัดการศึกษา เป็นเรื่องที่ทุกคนให้ความสนใจและต้องร่วมมือกันในการแก้ปัญหาที่อาจเกิดขึ้นเฉพาะเรื่อง เฉพาะพื้นที่ ทั้งนี้ก็เพื่อให้เด็กได้รับโอกาสทางการศึกษาอย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ สิ่งเหล่านี้ยังไม่ได้หมายรวมถึงคนที่อาจต้องออกกลางคัน ตกหล่นจากระบบ เด็กกำพร้าจากการที่พ่อแม่เสียชีวิตด้วยโควิด

หรือเด็กที่อยู่ในภาวะยากลำบากจากปัญหาเศรษฐกิจในครอบครัว ที่จำเป็นจะต้องแก้ไขต่อไป แต่อย่างน้อย การเริ่มต้น "เปิดภาคเรียน" น่าจะนำไปสู่การฟื้นฟูความรู้ให้กับเด็ก เป็นการเริ่มต้นก้าวเดินอีกครั้งของประเทศ เพราะไม่ว่าเราจะผ่านความยากลำบากเพียงใด ชีวิตก็ต้องเดินไปข้างหน้า ประเทศก็คงเป็นเช่นเดียวกัน

ขอบคุณที่มาเนื้อหาข่าวและอ่านเพิ่มเติมได้จาก [คม ชัด ลึก วันที่ 27 ต.ค. 2564](#)